

La humanitat

Any II : Núm. 231

Barcelona, dissabte, 6 d'agost de 1932

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

PARLAMENTARIES

Pels passadissos del Congrés

Pérez Madrigal escriu, febrós, ràpidament, en l'escriptori dels diputats.

—Però, caram, Madrigal, sembla que escriu a preu fet...
—“Separàndome de la minoria radical-socialista.”
—Què?
—“Pues eso... Ya estoy hartol!”
—Bah! Ja li passarà... Es per l'escàndol d'ara amb en Fanjul?
—“Por todo... y ya estoy hartol.”
...I continua escrivint.

En un recó del saló de conferències, el senyor Estelrich canta en veu baixa cançonetes franceses. El volien molts diputats catalans. Ventura Gassol, recordant els temps de l'exili a París, coreja, de tant en tant, la darrera frase de la cançó.

Estelrich triomfa. I, després, amb un deix de magnífic menyspreu, declara:

—D'això, en Rahola, no en sap res!

El senyor Valle troba que la fórmula d'ordre públic és deficient i pobre. L'accepta perquè els catalans l'han acceptada. Per res més.
El senyor Valle va votar contra l'ensenyament; i a la comissió de l'Estatut acostuma a votar sempre en contra de les aspiracions de Catalunya.

Pels passadissos, el senyor Valle pretèn explicar la seva conducta. I és un diputat per València el que diu:

—Ja et coneixem, herbeta, que et dius mardúix...

UNA DENUNCIA GREU

En temps del general Barrera va ésser destruït l'Arxiu Històric de la Capitania

El senyor Maspons i Anglases ens ha adreçat la següent lletra:

“En el darrer número de “Clarís”, aparegué dimarts passat, en comentar l'acord del Parlament espanyol de negar l'Arxiu de la Corona d'Aragó a la Generalitat a pretext que contenia nombre de documents que interessaven a Aragó i a València, hi deia que si els arxius han d'estar sota la guarda dels territoris la vida dels quals els seus documents afecten, és necessari que l'Estat espanyol reconegui a Catalunya el dret d'intervenir aquells arxius espanyols en els quals són guardats documents de gran interès per al nostre territori i citava per via d'exemple, el d'Indies, de Sevilla, el de Simancas, el de l'Ambaixada Espanyola de París i el de la Capitania General de Barcelona, des d'on ha estat governada Catalunya durant molt temps, des que Felip V va instituir el capità general marquès de Castel Rodrigo, primera autoritat a la nostra terra.

Amb posterioritat he rebut una lletra del senyor Josep Font i Solsona que en la seva part essencial diu referint-se a aquest comentari:

“Mogut per un estímul que fàcilment comprendreu, i espiritualment per aclarir conceptes, he de fer-li avinent que tal arxiu avui no existeix. És trist dir-ho, però és així.

“A mitjans del passat juliol, amb intenció de posseir una autorització per anar-hi a estudiar la història del

segle XVIII, vaig merèixer per part de l'Estat Major de la Comandància tota mena de facilitats, però — oh paradoxal — tota la documentació dels anys 1715 i 1875 allí es dona per desapareguda.

“No cal dir-li com al mateix instant vaig deplorar la dissort d'aquells papers, que encara que siguin dels adversaris de Catalunya, són bocins de la història del nostre Principat i, almenys, havien d'ésser respectats sinó per altre motiu, per la seva valor.

“Es veritat que l'emplaçament de l'arxiu de la vella Capitania va sofrir un canvi de lloc amb motiu de les darreres reformes d'aquell palau. Es de llavors, dels anys 1925 a 1926, que tots els papers de 1715 i 1875 tingueren la dissort de desaparèixer.

“Varen ésser traslladats fora de Barcelona? Varen ésser destruïts?”

“La primera pregunta ha d'ésser contestada negativament. De converses que en l'espai d'uns dies vinc sostenint amb persones de reconeguda autoritat he deduït, en especial del que em va dir una d'elles que tenia antecedents, que els documents foren destruïts i que àdhuc varen ésser cridats dos testimonis per a presenciar l'acte.

“Desitjaria que les dues hipòtesis, de la trasllació i destrucció, fossin fonamentades, i crec que la dignitat de la nostra història exigeix que sigui aclarida la sort d'una documentació

Contra el que s'havia anunciat, el ministre de Marina no vé a Barcelona

Madrid, 6. — El ministre de Marina, senyor Giral, sortí aquest matí envers la Granja per assistir al Consell de Ministres que se celebrarà sota la presidència del Cap de l'Estat.

El secretari particular del senyor Giral ha manifestat que encara que el ministre tenia el propòsit de traslladar-se a Barcelona per assistir als actes que se celebraran a la Ciutat Comtal, amb motiu de la inauguració de l'estat social del Partit d'Acció Republicana, no podrà fer-ho, car les seves ocupacions el retenen a Madrid.

Article de Rovira Virgili

Madrid. — Davant d'un grup de polítics el senyor Companys feia, avui, elogis de l'article publicat per l'escriptor català, senyor Rovira i Virgili en un diari de Barcelona.

que abans del 1925 es trobava a la Capitania General de Barcelona.”

La importància de la notícia continguda en aquestes ratlles, d'escaient actualitat, m'ha decidit a donar-les-hi a conèixer per si creu que poden interessar els seus lectors i, sobretot, contribuir a que sigui aclarit un fet la transcendència del qual no és necessari comentar.”

Per la seva part, “La Publicitat” afegeix les dades següents, la importància de les quals és manifesta...

“La informació continguda en la carta del senyor Josep Font i Solsona concorda amb les notícies que nosaltres tenim d'aquest fet. Recentment vàrem rebre la confiança de la destrucció de l'arxiu històric de la Capitania General. La notícia és certa. Encara podem afegir-hi un detall: fou destruït en temps del general Barrera. I un altre detall: fou portat a una fàbrica de paper. I sembla que la quantitat de paper que es va treure de la Capitania, concretament de la secció de l'arxiu històric, pesava catorze tones.

I encara cal afegir-hi un altre detall: a la Capitania tothom tenia idea de la importància de l'arxiu històric i de la responsabilitat de la destrucció. La sortida del paper es va fer amb un cert misteri i encara ara, quan nosaltres vàrem intentar fer una informació sobre aquest fet, vàrem topar, per part de les persones que havien estat a les ordres del general Barrera, amb una reserva, inspirada segurament en la por, que ens va impedir obtenir detalls concrets d'aquesta salvatjada.”

No fa gaires dies, el general Barrera publicà a un diari de Madrid una lletra en la qual feia l'afirmació “de que mai havia fet res que pogués ofendre a Catalunya”.

Com justificarà ara el fet denunciat el general Barrera?

UNA PERDUA PER AL TEATRE CATALA

Ha mort l'actor Domènec Aymeric

Aquesta matinada, a dos quarts de sis, ha mort a Barcelona, després de penosa enfermetat, el notable i popularíssim actor còmic Domènec Aymeric, una de les primeres figures del teatre català.

Actor de positiu talent, d'una visió còmica espontània i exenta d'amanejaments, dotat d'una comprensió envejable que li permetia convertir cada paper en una nova creació, Domènec Aymeric, pels seus propis merèxims pel seu treball digne, accon-

d'any, de la seva filla, en la qual resumia els majors afectes de la seva vida, va emplenar-lo d'amargor i li féu prendre la decisió d'abandonar les taules. Les empreses i el públic, egoistes, l'obligaren a retornar al teatre, on tants nous triomfs l'esperaven. Però Aymeric, si bé en l'escena era l'actor genial de sempre, en el seu tracte particular no era ja el mateix d'abans. Una tristesa profunda es traslluïa de la seva conversa.

En plegar la companyia catalana



DOMENEC AYMERICH

seg: un dels llocs preeminentes de la nostra escena.

Home bo, afable, bon company i treballador incansable, podia dir-se que tan poques vegades pot dir-se en el món de la jardineria: que no tenia enemics. Tothom sentia per ell un bon afecte i per això la seva mort haurà d'ésser majorment sentida.

Domènec Aymeric no dedicà mai al teatre la totalitat de les seves activitats. Funcionari municipal, complidor i intel·ligent, no deixà mai les seves tasques burocràtiques que compartia amb l'escena.

La mort, ocorreguda fa un parell

dei Novetats, Aymeric pensà novament en retirar-se, però una amistosa coacció va fer que passés a engruixir els rengles de la companyia del Romea. Acabada la temporada, que per a ell havia d'ésser la darrera, Domènec Aymeric es retirà a descansar i rejer la seva malmea salut. El destí no ha volgut que el públic de Catalunya, que tant l'estimava, pogués tornar a aplaudir-lo.

L'art escènic de Catalunya perd una de les seves primeres figures. Rebin els seus familiars l'expressió sincera del nostre condol.

DESPRES DE LA LLUITA ELECTORAL

EL PLET GERMANIC

La realitat ens ha donat la raó en ço que poc abans de les eleccions alemanyes havien ja vaticinat. El fet d'un augment més o menys considerable en les forces parlamentàries hitlerianes, no podrà pas determinar en aquests moments una restauració monàrquica, més, quan els mitjans emprats per tal d'assolir aquest triomf tan relatiu no eren pas, ni de lluny, els més apropiats per al cop que les dretes es proposaven.

Aquestes actituds predominants, quan vénen adoptades a espalles de l'opinió popular, tenen fatalment una fi mancada de tota elegància, ja que de res serveixen generalment les provocacions audacioses quan aquestes no compten de bon antuvi amb una veritable solidarització nacional.

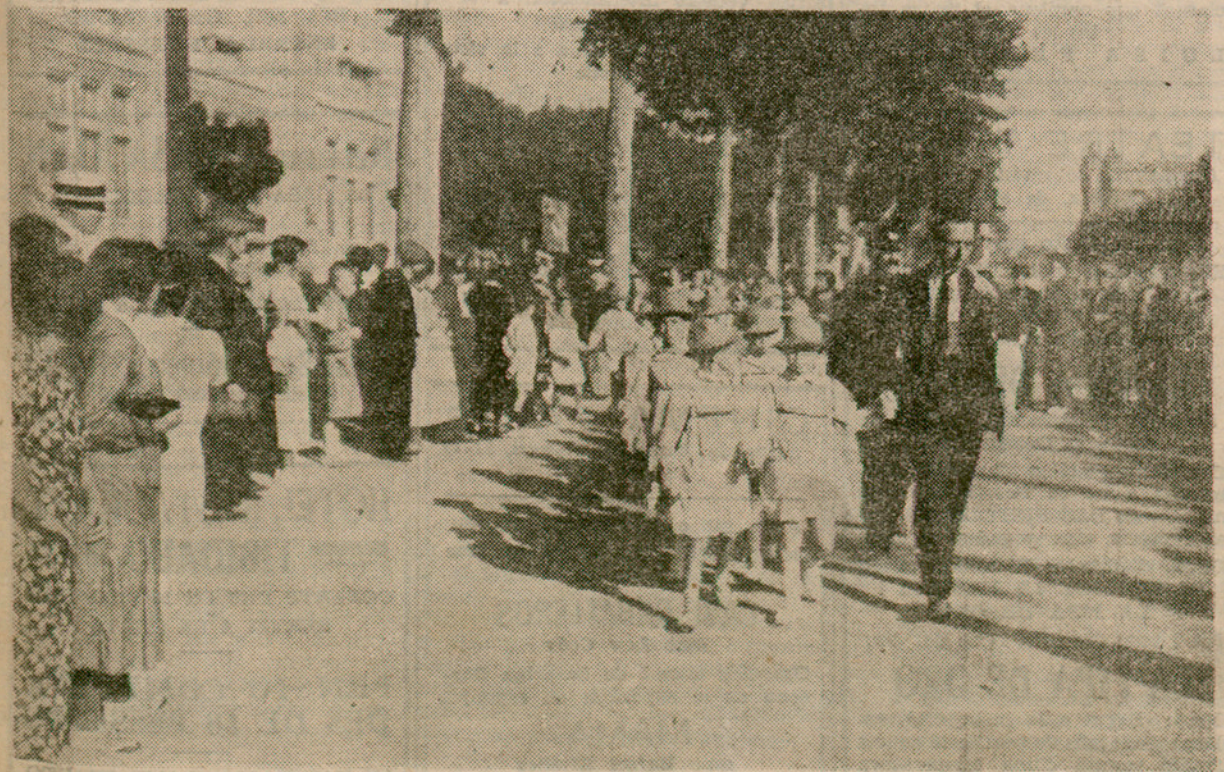
No cal remarcar que ni amb monarquia ni amb República, Hitler no pot governar malgrat els dos-cents trenta diputats que ha aconseguit portar a la Cambra. S'entén que no pot governar en règim constitucional. En règim d'excepció, ja les possibilitats són ben altres. Cal només l'assentiment del cap de l'Estat i, quan aquest ja ha vulnerat mantes vegades els preceptes constitucionals, pot fer-ho certament altra vegada. Això, però, no és gaire fàcil en els moments immediats a unes eleccions generals. Constituiria una repulsa del poder moderador al cos electoral i, aquest fet podria produir un daltabaix que tal vegada portaria al país a un estat lamentable.

De fet, ja hi som a aquest estat excepcional que tard o d'hora haurà d'ésser el determinant d'un profund canvi de règim a tot l'Imperi germànic. El que cal és que els partits polítics actuals defineixin les seves posicions davant la forma de govern que creguin més fàcilment adoptar.

Es clar que els elements reaccionaris aixecaran bandera damunt el suposat fracàs de la República alemanya. On és el fracàs? Precisament en que no hi ha República alemanya a raó d'haver estat lluitada a mans dels darrers puntals kaiserians.

El cas és, que ni la dictadura de Von Papen, ni Schleicher, ni Hitler, ni tampoc Hugenberg, no poden comptar pas amb la simpatia dels Estats federals. Ací radica la dificultat principal per a entronitzar de nou la monarquia deposada. Si en lloc dels termes audaciosos en que s'han expressat darrerament els caps d'aquests partits dictatorials, haguessin cercat la confiança dels Estats federals, tal vegada la seva situació seria ara ben bé una altra.

Avui, el perill del predomini de les dretes dictatorials porta el recel, no sols a les nacionalitats federades, si que també a tots els estaments de la diplomàcia mundial i així, si bé es dibuixa damunt de l'horitzó germànic una prospera turbonada, Hohenzollern resta allunyat indefinidament de tota acció directa en el government general de l'Imperi Central.



Un moment de la sortida de les Colònies Escolars que organitza l'Ajuntament de Barcelona. --- La mainada, joiosa surt cap els bells pobles de Catalunya, on l'aire pur i una vida higiènica seran tan beneficioses per llurs

COSSOS